

Kísérleti Fizika Gyakorlat 1
13. házi feladat
Beadási határidő: december 8., 10:15.

Ha valamely feladatot beadod, azzal vállalod, hogy esetleg a táblánál is be kell mutatnod.

37.A Egy lovashadsereg óránként 1 mérfölddel közeledik a várhoz. 30 percenként elindítanak egy-egy hírvivőt a vár felé, akik 2 mérföld/óra sebességgel haladnak.

a.) Mennyi időnként érkeznek hírvivők a várba?

A várból szintén félóránként indul egy-egy hírvivő a lovashadsereghez. Az ő sebességük is 2 mérföld/óra.

b.) Mennyi időnként érkeznek hírvivők a lovashadsereghez?

37.B Az UFO-k köztudottan hangtalanul közlekedő légi járművek.¹ Egy ilyen UFO másfélszeres hangsebességgel halad egyenes pályán, az oldalán elhelyezett pontszerű hangszóróból zenét játszik le a pilóta. Egy lelkes UFO kutató mikrofonja, mely az UFO haladási pályájának közvetlen közelében volt, felvette ezt. Mit rögzített a mikrofon?

38.A Az (x,y) síkban két ideális síkhullám terjed egymásra merőleges irányban azonos ω körfrekvenenciával és A amplitudóval.

a.) Írjuk fel a két hullám szuperpozíciójából nyert $\Psi(x,y,t)$ hullámfüggvényt!

(A φ kezdőfázist vehetjük nullának.)

b.) A hullámtér bármely pontja harmonikus rezgőmozgást végez. Adjuk meg a hullámtér tetszőleges (x,y) pontjában a rezgés $A(x,y)$ amplitudóját!

c.) Adjuk meg azon (x,y) helyeket, ahol az amplitudó maximális. Ezek egyenesek lesznek. Mekkora az egyenesek távolsága?

38.B Az x tengely mentén az origótól $\pm\lambda/8$ távolságra két monokromatikus pontszerű hullámforrást helyezünk el. A hullámok az (x,y) síkban terjedhetnek. Vizsgáljuk meg kvalitatív módon a hullámtér intenzitás-eloszlását (Milyen az intenzitás az origóban? Milyen az intenzitás a két forrástól $d \gg \lambda$ távolságban, különböző irányokban?), ha a két forrás közötti fáziskülönbség:

a) $\varphi = 0$

b) $\varphi = \pi/2$

c) $\varphi = -\pi/2$

---

¹Aki nem hiszi, olvasson bele egy Hihetetlen-, vagy UFO-magazinba!

39.A Egy rugalmas rúdban hullám terjed. A rúd Young-modulusa $E = 100$ GPa, sűrűsége 8 g/cm^3 . A rúdban $f = 200$ Hz frekvenciájú harmonikus, longitudinális hullám terjed. A rúd $x = 0$ -val jelölt helyén a $t = 0$ pillanatban az egyensúlyi helyzettől való kitérés $\Psi(x = 0, t = 0) = 0,1$ mm az adott pont sebessége $\frac{\partial \Psi(t=0, x=0)}{\partial t} = 50$ cm/s.

- a.) Adjuk meg a $\Psi(x, t)$ hullámfüggvényt, mely megfelel a kezdeti feltételeknek!
  - b.) Adjuk meg a hullámban tárolt energiasűrűséget a hely függvényében, valamely t időpontban!
  - c.) Feltéve, hogy nincsenek veszteségek, mekkora (átlagos) teljesítménnyel kelthető ilyen hullám, ha a rúd keresztmetszete $S = 1 \text{ cm}^2$?
-

39.B Egy E Young modulusú, ρ sűrűségű, igen nagy hosszúságú, A keresztmetszetű rugalmas gumiszál végét a $t = 0$ időpontban v sebességgel kezdjük húzni. Ennek hatására a gumiszál egyre nagyobb darabja jön mozgásba.

- a.) Adjuk meg valamely t időpontban, hogy a gumiszál mekkora darabja jött mozgásba? Mekkora a darab impulzusa?
- b.) Ennek ismeretében határozzuk meg, mekkora F erővel kell húznunk a gumiszál végét, hogy fenntartsuk az egyenletes húzási sebességet?

Vizsgáljunk egy adott t_0 időpontot!

- c.) Mekkora a gumiszál már mozgó részének a megnyúlása? Mekkora rugalmas energia tárolódott el a gumiszálban?
- d.) Mekkora a mozgó rész mozgási energiája?
- e.) Mennyi munkát végzett az F erő eddig a t_0 időpontig, és hogyan viszonyul ez az előző alkérdésekben kapott energiákhoz?